

Mottagare
Regionens revisorer

Datum
2023-06-13

Diarienummer
RS230550

Yttrande revisionsrapport - Granskning av intern kontroll i rutiner med inriktning mot tillförlitlighet i regionstyrelsens externa finansiella rapportering

Regionstyrelsen har för yttrande erhållit revisionsrapporten *Granskning av intern kontroll i rutiner med inriktning mot tillförlitlighet i regionstyrelsens externa finansiella rapportering* och vill med anledning av detta framföra följande.

Revisorernas granskning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland genomfört en granskning. Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll för att säkerställa rättvisande räkenskaper i den externa finansiella rapporteringen samt att övergripande bedöma den interna kontrollen i väsentliga finansiella processer.

Följande revisionsfrågor har formulerats:

- Är regionstyrelsens interna kontroll avseende löpande bokföring tillräcklig för att säkerställa ett rättvisande årsbokslut? **Bedöms uppfyllt**
- Har regionstyrelsen säkerställt en tillräcklig intern kontroll i väsentliga finansiella processer? **Bedöms delvis uppfyllt**

Utifrån genomförd granskning är revisorernas samlade bedömning att regionstyrelsen i allt väsentligt har en tillräcklig intern kontroll avseende löpande bokföring för att säkerställa ett rättvisande årsbokslut. De bedömer vidare att regionstyrelsen inte helt har säkerställt en tillräcklig intern kontroll i väsentliga finansiella processer.

Utifrån granskningen lämnade revisorerna följande rekommendationer till regionstyrelsen:

- Stärk åtkomststyrningen till ekonomisystemet genom riktlinjer för användarbehörighet samt inför periodisk uppföljning av användare och dess behörighet till ekonomisystemet (inkl. systemleverantör).
- Överväg att upprätta en dokumenterad rutin för godkännande av bokföringsordrar.
- Överväg att uppdatera samlingsplanen för att säkerställa dess aktualitet.
- Upprätta riktlinjer kring ändring av kontoplan/konteringsregler samt upprätta kontroller för att säkerställa att rätt kontoplan och konteringsregler används.

- Inför dualitetskrav i samband med upprättande av manuella bokningar utan maskinellt attestkrav.
- Möjliggör för avstämning i resultaträkningen mot siffror i arbetsgivardeklarationen för att kontrollera att den löpande redovisningen harmoniserar med inlämnade uppgifter till Skatteverket.
- Tillse att momsrapporter kan tas ut för avstämning för att stärka den interna kontrollen samt för att tillse att korrekta siffror tas upp i momsdeklarationen.
- Överväg att sätta begränsning i attesträttighet vad gäller belopp och tidsperiod.
- Tillse att beslut tas om ny attestordning.
- Tillse att revidering av riktlinjer för inköp och upphandling görs då ny lagstiftning inom området finns sedan 2017.
- Tillse att avtal finns med samtliga bemanningsföretag.
- Tillse att utbetalningar kopplat till leverantörsbetalningar utanför koncernen sker två i förening vid samtliga betalningar.
- Inom ramen för intern kontroll, tillse att införande av attest vid ändring i kunddata sker.
- Överväg införande av kontroller på logglistor för att uppmärksamma otillbörliga förändringar i kunddata.

Regionstyrelsens svar

Regionstyrelsen har noterat revisorernas synpunkter och avger härmed svar.

Granskningen är till hjälp i det fortsatta arbetet med intern kontroll inom aktuellt område. Att utveckla och kvalitetssäkra redovisningsprocesserna är en viktig fråga för att effektivisera administrationen och minimera riskerna ur ett intern kontrollperspektiv.

Nedan följer konkreta kommentarer till revisionsfrågorna och dess bedömning.

Kontroll av rutin för löpande avstämmingar (Bokslutsprocessen)

Revisorerna skriver i sin rapport att det inte finns någon dokumenterad rutin för godkännande av bokföringsorder och avger följande rekommendation:

- **Överväg att upprätta en dokumenterad rutin för godkännande av bokföringsorder**

***Svar:** Alla bokföringsorder som upprättas innebär enbart interna omföringar som varken påverkar likviditetsflödet eller extern part. Det finns kompletterande kontroller som hanterar eventuella felaktiga bokningar genom den uppföljning som sker av de olika verksamheternas ekonomi. Praxis är dessutom att man inte ska göra bokningar på andras kostnadsställen innan avstämning skett med berörd verksamhet. Detta anges även i uppföljningsanvisningarna. Efter avvägning mellan den administration som skulle genereras mot den risk som finns, kommer regionen inte prioritera denna fråga.*

Kontroll behörigheter ekonomisystem (Bokslutsprocessen)

Revisorerna skriver i sin rapport att det finns dokumentation av redovisningssystemet med en samlingsplan och systemöversikt, vilken är upprättad 2015. Revisorerna avger följande rekommendation:

- **Överväg att uppdatera samlingsplanen för att säkerställa dess aktualitet.**

Svar: Det pågår just nu ett stort projekt med att införa ett nytt vårdinformationsstöd (FVIS), vilket ska ersätta nuvarande system (VAS). Då detta system är en viktig del i samlingsplanen kommer arbetet med att uppdatera denna att påbörjas efter implementeringen av FVIS.

Revisorerna skriver i sin rapport att det krävs en blankett, underskriven av behörig chef, för att få behörighet till exempelvis ekonomisystemet. De skriver vidare att det, på systemsidan, inte förekommer någon direkt uppföljning av behörigheterna och att det är nämnderna själva som ska tillse att behörigheterna är aktuella. Revisorerna rekommenderar följande:

- **Stärk åtkomststyrningen till ekonomisystemet genom riktlinjer för användarbehörighet samt inför periodisk uppföljning av användare och dess behörigheter till ekonomisystemet.**

Svar: Det finns inarbetade rutiner för upplägg av nya användare samt rutiner för att avsluta inaktiva användare i ekonomisystemet. Uppföljning av inaktiva användare sker genom en befintlig åtgärdsrapport som hanteras av verksamheternas ekonomifunktioner samt av GAS. Dock saknas riktlinjer för åtkomststyrning av användarbehörigheter, vilket regionkontoret har för avsikt att arbeta fram.

Revisorerna skriver i sin rapport att det inte krävs någon dualitetsprincip vid upprättande av manuella bokföringsorder utan maskinellt attestkrav. Revisorerna rekommenderar följande:

- **Inför dualitetskrav i samband med upprättande av manuella bokningar utan maskinellt attestkrav.**

Svar: Alla bokföringsorder som upprättas innebär enbart interna omföringar som varken påverkar likviditetsflödet eller extern part. Det finns kompletterande kontroller som hanterar eventuella felaktiga bokningar genom den uppföljning som sker av de olika verksamheternas ekonomi. Praxis är dessutom att man inte ska göra bokningar på andras kostnadsställen innan avstämning skett med berörd verksamhet. Detta anges även i uppföljningsanvisningarna. Efter avvägning mellan den administration som skulle genereras mot den risk som finns, kommer regionen inte prioritera denna fråga.

Revisorerna skriver i sin rapport att det inte finns några specifika riktlinjer eller kontroller över förändringar av kontoplan och/eller konteringsregler, men att ändringar styrs av ekonomisystemets behörighetsregister. Revisorerna rekommenderar följande:

- **Upprätta riktlinjer kring ändring av kontoplan/konteringsregler samt upprätta kontroller för att säkerställa att rätt kontoplan och konteringsregler används.**

Svar: Regionen kommer att arbeta fram föreslagna riktlinjer.

Kontroll av inbetalning av skatter och avgifter samt moms (Bokslutsprocessen)

Revisorerna har granskat att skatter och avgifter betalats i tid samt att deklARATIONERNA för dessa har lämnats in i tid. De bedömer att regionen fullgjort sina skyldigheter inom detta område. Revisorerna har också granskat att bokföringen stämmer mot inlämnade arbetsgivardeklarationer. De skriver att de dock inte har kunnat stämma av inrapporterade löner i arbetsgivardeklarationen mot resultaträkningen, då intjänad semester adderas lönerna. Revisorerna rekommenderar följande:

- **Möjliggör avstämning i resultaträkningen mot siffror i arbetsgivardeklarationen för att kontrollera att den löpande redovisningen harmoniserar med inlämnade uppgifter till Skatteverket.**

Svar: Ur lönesystemet genereras en fil med uppgifter om lön, källskatt och sociala avgifter. Denna fil är på individnivå och exporteras varje månad till Skatteverket. Det görs idag ingen avstämning mellan löner enligt exporterad fil och regionens resultaträkning då bokföring av löner även sker på balanskonton och därmed har kostnadsförts i tidigare perioder. Det kommer dock påbörjas ett arbete, tillsammans med leverantören av personalsystemet, med att se över möjligheterna till en avstämning mot huvudboken.

Revisorerna har granskat inlämnade momsdeklarationer. Det finns inga specifika momsrapporter som kan tas fram ur ekonomisystemet, utan underlag tas fram på annat sätt. Granskningen har skett utan väsentliga avvikelser. Revisorerna rekommenderar följande:

- **Tillse att momsrapporter kan tas ut för avstämning för att stärka den interna kontrollen samt för att tillse att korrekta siffror tas upp i momsdeklarationen.**

Svar: Det finns ingen standardrapport i ekonomisystemet som kan användas som underlag för momsredovisningen till Skatteverket, då regioners och kommuners momsredovisning är komplex. I stället upprättas redovisningen utifrån ett flertal olika rapporter som genereras ur ekonomisystemet. Detta arbetsätt är nödvändigt för att säkerställa fullständigheten i rapporteringen till Skatteverket. För att kontrollera riktigheten i redovisningen görs årligen även en så kallad återvinningsrevision där bland annat efterkontroll sker av moms hanteringen.

Attestanter (Inköpsprocessen)

Revisorerna har uppmärksammat att det inte finns några systemmässiga beloppsgränser för attestanter och inte heller tidsbegränsningar förutom för ersättare. Revisorerna rekommenderar följande:

- **Överväg att sätta begränsning i attesträttighet vad gäller belopp och tidsperiod.**

Svar: I dagsläget finns inga beloppsbegränsningar i systemet för de fakturor som ska attesteras. Beslutsattestanten förväntas attestera utgifter inom tilldelad budgetramen samt inom de avtal som beslutsattestant har möjlighet att ingå enligt delegationsordningen. Möjlighet finns att uppgge beloppsbegränsning i delegationsordningen och att eskalera fakturan vidare till behörig attestant enligt den beslutade delegationsordningen. Regionskontorets ekonomiavdelning ska dock undersöka

möjligheten att införa beloppsmässiga systembegränsningar och kommer framgent ta ställning till om detta kan och är lämpligt att införa.

Stickprov av attestrutin samt kontroll att avtal finns (Inköpsprocessen)

Revisorerna har granskat hanteringen av inhyrd sjuksköterska från bemanningsföretag genom att kontrollera att attest skett på rätt sätt samt att det finns ett aktuellt avtal.

Attestering har skett korrekt, men avtal saknas med ett av bemanningsföretagen.

Revisorerna rekommenderar följande:

- **Tillse att beslut tas om ny attestordning**

Svar: Attestordningen har reviderats och benämns numera Riktlinjer för attestering. De nya riktlinjerna beslutades i Regionstyrelsen 15/2-2023. Tillhörande tillämpningsanvisningar har upprättats och finns tillgänglig på Intranätet.

- **Tillse att revidering av riktlinjer för inköp och upphandling görs då ny lagstiftning inom området finns sedan 2017.**

Svar: Det pågår en revidering av både policyn och riktlinjerna som förväntas vara beslutade under hösten 2023. Rutinerna och anvisningarna har anpassats efter den nya lagstiftningen.

- **Tillse att avtal finns med samtliga bemanningsföretag**

Svar: I revisorernas granskning saknades avtal för ett av de anlitade bemanningsföretagen avseende sjuksköterskor, vilket skett vid ett enstaka tillfälle. Avtal finns med aktuellt företag, men omfattar inte sjuksköterskor. Det finns ett stort antal avtal upphandlade för sjuksköterskor och bemanningsenheten gör löpande avrop utifrån dessa avtal. Under hösten kommer en avtalscontroller påbörja sin anställning på upphandlingsavdelningen för att ytterligare förstärka uppföljningen av avtal.

Bedömning av utbetalningsrutin samt kontroll av behörigheter bank (Inköpsprocessen)

Revisorerna skriver i sin rapport att det framkommit att betalning inte behöver ske i dualitet. Utbetalningar kopplat till leverantörsfakturor är attesterade av två personer i ekonomisystemet innan själva utbetalningen attesteras. Revisorerna rekommenderar följande:

- **Tillse att utbetalningar kopplat till leverantörsbetalningar utanför koncernen sker två i förening vid samtliga betalningar.**

Svar: Godkännande av en faktura kräver elektronisk attest av två personer och när fakturan är fullständigt attesterad skapas automatiskt en betalfil. När filen har förts över till banken attesteras den av ytterligare en person för att möjliggöra utbetalning. Det går att plocka bort poster i betalfilen, men det är inte möjligt att ändra eller lägga till information. Sammantaget betyder detta att varje faktura är attesterad av tre personer i flödet och att systemet hanterar risken med oönskade ändringar i filen. Direktutbetalningar och utlandsbetalningar sker manuellt och kräver dock godkännande av två i förening.

Patientregister (Intäktsprocessen)

Revisorerna skriver i sin rapport att patientregisterna i de två största systemen, VAS och Carita, dagligen uppdateras mot folkbokföringen. Regionen får därmed löpande in rätt uppgifter i patientregistret, vilket i sin tur innebär att det finns korrekta uppgifter när en faktura skapas i ekonomisystemet. De skriver att det inte krävs någon attest när ändring sker av kunddata, men att största delen sker från försystem.

- **Inom ramen för intern kontroll, tillse att införande av attest vid ändring av kunddata sker.**
- **Överväg införande av kontroller på logglistor för att uppmärksamma otillbörliga förändringar i kunddata.**

Svar: Kunddata berör intäktsprocessen och inkommande likvidflöde. Kunduppgifter för fakturor som genereras utifrån VAS och Carita kommer från folkbokföringen. Ingen kunddata rörande dessa system läggs upp manuellt, utan uppdateras löpande automatiskt. Risken för fel och oegentligheter vid förändring av kunddata ses som mycket liten.

UPPFÖLJNING AV TIDIGARE LÄMNADRE REKOMMENDATIONER

Granskning av intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar

Aktuell granskning gjordes av följande rutiner:

- Rutin för initial och löpande kontroll av leverantörer (uppfyllt)
- Rutiner för att följa upp ändringar av fasta data (ej uppfyllt)
- Rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt (delvis uppfyllt)
- Aktuell attestförteckning (uppfyllt)
- Rutiner som säkerställer att leverantörsfakturor betalas i tid (uppfyllt)

Således ansågs tre kontrollmoment vara uppfyllda, en delvis uppfylld och en ej uppfylld.

Följande rekommendationer lämnades:

- **Att se över möjligheten att införa en rutin för regelbunden genomgång av leverantörsregistret i syfte att säkerställa att leverantörsregistret är fullständigt och innehåller korrekt angiven data.**
Svar: Regionen anlitar idag en extern tjänst för kontroll av betalfiler avseende leverantörsfakturor. Väsentliga förändringar och varningar indikeras och hanteras dagligen innan filen görs tillgänglig för betalning. Således hanteras väsentliga ändringar och felaktigheter innan betaltillfället. Den dagliga tjänsten uppfyller syftet, men kan vid behov kompletteras med en så kallad leverantörsväkt, vilket innebär en genomgång av hela leverantörsregistret vid ett och samma tillfälle.
- **Säkerställ att regionen har ett uppdaterat attestreglemente som definierar erforderliga kriterier för kontroll och attest av regionens ekonomiska transaktioner. Attestreglementet bör vara föremål för revidering och beslut**

minst en gång per mandatperiod för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

***Svar:** Attestordningen har reviderats och benämns numera Riktlinjer för attestering. De nya riktlinjerna beslutades i Regionstyrelsen 15/2-2023. Tillhörande tillämpningsanvisningar har upprättats och finns tillgänglig på Intranätet. Riktlinjerna kommer sedan att uppdateras vid behov.*

- **Överväga att införa en rutin av attest för ändring av fasta data i leverantörsregistret**

***Svar:** En rapport är nyligen framtagen innehållande information om ändringar av fasta data i leverantörsregistret. Rutin om hur denna ska hanteras har diskuterats och kommer vara på plats senast under oktober månad.*

Regionstyrelsen

Krister Björkegren
Regiondirektör

Per Karlsson
Ekonomidirektör